

Veranderingen in de Oosterschelde

Duiken in de Oosterschelde wordt met de jaren steeds mooier. Zo' n mening moet haast wel mateloos naïef zijn, maar ik als genietend duiker vind dat wel.

Toen ik met duiken begon, halverwege tachtiger jaren zag je een flink aantal vissoorten, wieren en andere levensvormen die je tegenwoordig wel ziet, nog niet. Nu leer je

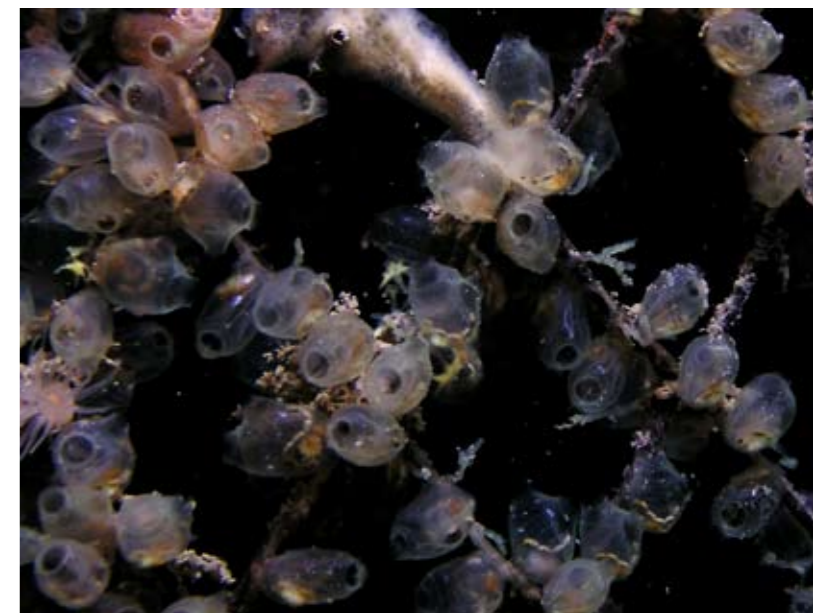
wel steeds beter kijken, maar toch zijn er om verschillende redenen diersoorten bijgekomen. Eén reden is de milde winter. Als ik het over vissen heb bedoel ik zwemmende vissen, niet van die stilliggende bodemvissen

zoals platvissen en grondels, die waren er zat. Trouwens, de zwarte grondel, is er ook niet altijd geweest, da's import. Nee, maar vissen als de zwartooglipvis, die leuke kleurige druk rondzwemmende vis met een schitterende

Samenleving
De heremietkreeft zal vast geen kou vatten met de zeerasp-knotsslak in zijn nek.

Ingesnoerd
De binnenkant van de vrije-valboot, volledig in de gordels in een stoel.

Ingesnoerd
De binnenkant van de vrije-valboot, volledig in de gordels in een stoel.

broedzorg en zo'n lekker agressief gedrag dat ie je aanvalt als je m lastigvalt. De blonde grondel(meestal toch ruthensparrs grondel genoemd)is wel een grond(el) maar zwemt toch rond, is ook pas de laatste jaren bij ons bekend. We hebben inmiddels heel wat spottings van de zeekarper(dorado), en de goudbrasem, (*Sparus aurata*). Dat zijn hele mooie zwemmende vissen en ik hoop dat er daar meer van zullen komen. Grote jongens die altijd al in onze wateren hoorden: De zeebaars en de harder zag ik vroeger nooit en nu volop. Dat komt omdat door de Oosterscheldekering de stroomsnelheid met 30% verminderd is waardoor de helderheid van het water is toegenomen en dat trekt o.a. zeebaars aan, want dat is een oogjager

Oerwoud

Wat is er nog meer veranderd? De wakame, een prachtige plant, kan heel decoratief zijn, werd vanuit Japan in Bretagne geïmporteerd omdat het eetbaar is en misschien wel met een zeilboot mee, onze kant op gekomen. Jaren eerder al het Japans bessenwier! Eerst zeer welkom, later vervloekt omdat je er fleskraan in vast kwam te zitten, als je door die oerwouden heen zwom. Nu is het inmiddels bescheiden aanwezig....t kent nu z'n plaats.

Voorts zijn er de blaasjeskrabben en penseelkrabben bijgekomen om de boel te verlevendigen.

Er gebeurt zo ongelooflijk veel in de Oosterschelde, ik kan hier een indruk geven, maar in zeker niet alle verandering. Som-

mige veranderingen zijn ook alleen maar leuk voor de meer biologie-ingestelde, (of moet ik zeggen "nerds"). Vreemde sponsjes bv, of, ook heel mooi, de in vele felle kleuren voorkomende *Botrylloides*, of door de spoelwaterlozingen van Yerseke geïntroduceerde huisjesslakken. Ook sinds een aantal jaren is de *Japonica* zakpijp aanwezig. Eerst nog zagen we het alleen vlak aan de buitenkant van de Neeltje Jans, maar nu al tot achter in de Oosterschelde.

Mosselhangcultuur

Het is niet allemaal van 1 jaar, maar door de jaren heen verandert er steeds meer. Niet alleen de dieren, maar ook de mensen. Vissers zijn gaan vissen met mosselhangculturen. Heb je dat wel eens gezien als duiker? Mag niet overal hoor. Let op dus. Een overrijverig zeesherrif bekeurd je maar al te graag wanneer je duikt tussen de mosselen van Anna Jacoba Polder omdat dat 20 jaar geleden ooit een haven was. Er staat zelfs een bord verboden in te varen, maar ja, t schijnt toch een haven te zijn. Maar goed, daarover is genoeg gepraat op het Duikforum. Waar het om gaat is dit. Mosselhangculturen zijn een unieke situatie. Verticale netkousen waarop allerlei leven zich vastzet, hangen in het verse zoute zeewater. Het is echt fantastisch om te zien wat zich daar allemaal op vasthecht. Wieren, kokerwormen, naaktslakken, anemonen, voor een fotograaf een waar paradijs. Natuurlijk ook voor een normale duiker, maar voor de fotograaf is het een uiterst gemak dat hij van onderaf zijn

➤ **Het is echt fantastisch om te zien wat zich daar allemaal op vasthecht.**

onderwerp kan fotograferen. En tussen die strengen, tientallen meters lang en 6 a 7 meter lang naar beneden, daar zwemmen scholen grote baarzen en makkelijk verwarbare maar totaal andersoortige harders. Een droom om te zien. En al die mosselen, die zijn maar aan het filteren, om het water nog helderder te maken. Er zijn ook wel wat nadelen aan de mosselcultuur, zoals de door mosselpoep verstikte bodem eronder, maar dat moet toch op te lossen zijn, door het gewoon af en toen eens schoon te vegen. Maar dat terzijde.

Eigen wil

Er zijn levensvormen bij gekomen en er zijn er ook verdrongen. Daar kun je maar beter van genieten, want veranderen kun je het niet. Het blijft natuur. De mens denkt wel dat ie alles moet regelen en dat lukt soms ook een beetje. Maar het best regel je de natuur door het zichzelf te laten regelen. Weet je, al lijkt de Oosterschelde een door de mensen geregeld project, het is toch het meest vrije en ruige en grootste stuk natuur dat we hebben in Nederland. Niet alleen op papier. Als er iets rijk, gezond, dynamisch en uit eigen wil veranderd dan is het wel de Oosterschelde.